

Obsah

Úvod	11

ČÁST I

Obecná koncepce logopedie	15

1 Základní vymezení oboru logopedie	17

Viktor Lechta

1.1 Logopedie v systému věd, postavení klinické logopedie	19

1.2 Základní terminologický aparát	22

2 Dějiny logopedie	29

Viktor Lechta

3 Metody logopedické intervence	37

Viktor Lechta

3.1 Diagnostika	38

3.2 Terapie	39

3.3 Prevence	42

4 Koncepce logopedické péče	45

Věra Fukanová

4.1 Resortní příslušnost logopedické péče v České republice	46

4.2 Současné možnosti pregraduálního studia logopedie	48

5 Profesní příprava klinického logopeda	51

Eva Škodová

5.1 Odborná a specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického logopeda	52

5.2 Vzdělávání pracovníků v oboru klinická logopedie	53

5.3 Systém celoživotního vzdělávání	58

6 Profesní a zájmové organizace	61

Eva Škodová

6.1 Profesní organizace	61

6.2	Zájmové organizace (související s oborem klinická logopedie)	63
6.3	Mezinárodní a zahraniční organizace spolupracující s AKL ČR	66

ČÁST II

Specifika intervence v klinické logopedii		71
7	Diagnostika v klinické logopedii	73
	<i>Karel Neubauer</i>	
7.1	Vyšetření	73
7.2	Diferenciální diagnostika	75
8	Logopedická péče o dospělé osoby	79
	<i>Karel Neubauer</i>	
8.1	Specifika logopedické péče o dospělé klienty	79
8.2	Logopedická terapie poruch řečové komunikace u dospělých osob	81
9	Mezioborová spolupráce	87
	<i>Eva Škodová</i>	
9.1	Postavení klinické logopedie ve zdravotnictví	87
9.2	Týmová spolupráce	87
9.3	Osobnost klinického logopeda	88
9.4	Organizace mezioborové spolupráce	88

ČÁST III

Řeč		91
10	Vývoj řeči	93
	<i>Ivan Jedlička</i>	
10.1	Fylogenetický vývoj	93
10.2	Ontogenetický vývoj	94
11	Poruchy vývoje řeči	95
11.1	Opožděný vývoj řeči	95
	<i>Eva Škodová</i>	
11.2	Vývojová dysfázie	110
	<i>Eva Škodová, Ivan Jedlička</i>	
12	Získané organické poruchy řečové komunikace	147
12.1	Afázie	147
	<i>Milostava Čecháčková</i>	
12.2	Syndrom demence a poruch komunikace	180
	<i>Karel Neubauer</i>	
13	Získaná psychogenní nemluvnost: mutismus	207
	<i>Eva Škodová</i>	
13.1	Terminologie	207

13.2	Etiologie	208
13.3	Symptomatologie	209
13.4	Diagnostika	210
13.5	Terapie	211
13.6	Prognóza	212
13.7	Prevence	213
14	Poruchy při anomáliích orofaciálního systému	215
	<i>Eva Škodová, Ivan Jedlička</i>	
14.1	Poruchy zvuku řeči (hlasu) v důsledku velofaryngeální insuficience (huhňavost – rinofonie)	216
14.2	Poruchy řeči při vrozených anomáliích orofaciálního systému	224
15	Narušení plynulosti řeči	261
	<i>Eva Škodová, Ivan Jedlička</i>	
15.1	Koktavost (balbuties)	261
15.2	Breptavost (tumultus sermonis)	292
16	Narušení článkování řeči	307
16.1	Dysartrie	307
	<i>Karel Neubauer</i>	
16.2	Dyslalie	332
	<i>Anna Salomonová</i>	
17	Narušení grafické stránky řeči	361
	<i>Zdeněk Žlab, Eva Škodová</i>	
17.1	Poruchy čtené a psané řeči	361
18	Symptomatické poruchy řeči	389
	<i>Eva Škodová</i>	
18.1	Symptomatické poruchy řeči obecně	389
18.2	Poruchy komunikace při mentální retardaci	396
18.3	Poruchy komunikace při smyslových vadách	405
18.4	Poruchy komunikace při tělesných postiženích	409
18.5	Pervazivní vývojové poruchy	414
18.6	Dětská epileptická afázie – Landauův-Kleffnerův syndrom	420
 ČÁST IV		
Hlas		429
19	Narušená komunikační schopnost v důsledku poruch hlasu	431
	<i>Ivan Jedlička</i>	
19.1	Terminologie	431
19.2	Stručná anatomie hlasového orgánu	432
19.3	Fyziologie tvorby hlasu	434
19.4	Diagnostika	434
19.5	Symptomatologie	435

19.6	Jednotlivé poruchy hlasu	435
19.7	Náhradní hlasové mechanismy	439

ČÁST V

Sluch	441
20 Vady sluchu z hlediska otorinolaryngologie a foniatrie	443
<i>Ivan Jedlička</i>	
20.1 Stručná anatomie sluchového orgánu	443
20.2 Základy akustiky	448
20.3 Fyziologie sluchu	449
20.4 Vady a poruchy sluchu	451
20.5 Diagnostika	454
20.6 Terapie sluchových vad a poruch z hlediska lékaře	460
20.7 Korekce sluchových vad	461
21 Vady sluchu z hlediska klinické psychologie	467
<i>Eva Vymlátílová</i>	
21.1 Vady sluchu u dětí	467
21.2 Kochleární implantáty u dětí	478
22 Vady a poruchy sluchu z hlediska klinické logopedie	493
<i>Jitka Holmanová</i>	
22.1 Rehabilitace dětí se sluchovými vadami	493
22.2 Rehabilitace komunikačních schopností u dětí s kochleárními implantáty	516
22.3 Rehabilitace komunikačních schopností u dospělých s kochleárními implantáty	527
23 Další způsoby péče o osoby s postižením sluchu	531
<i>Eva Stryková</i>	
23.1 Totální komunikace	532
23.2 Alternativní a augmentativní komunikace (AAK)	533
23.3 Bilingvální model	533
23.4 Logopedická intervence	538

ČÁST VI

Polykání a příjem potravy	549
24 Dysfagie: poruchy polykání a příjmu potravy	551
<i>Jitka Kaulfussová</i>	
24.1 Terminologie	552
24.2 Anatomie, fyziologie a biomechanika průběhu polykání	552
24.3 Etiologie	555
24.4 Symptomatologie	556
24.5 Diagnostika	556

24.6	Terapie	557
24.7	Prognóza	560
24.8	Prevence	560

ČÁST VII

Náhradní komunikační systémy	563
25 Augmentativní a alternativní komunikace	565
<i>Lucie Laudová</i>	
25.1 Terminologie	565
25.2 Etiologie	566
25.3 Symptomatologie	566
25.4 Diagnostika	566
25.5 Možnosti využití alternativní a augmentativní komunikace	567
25.6 Prognóza	579
25.7 Prevence	580

ČÁST VIII

Přílohy	583
Etická charta	585
Historie oboru klinická logopedie v České republice	589
<i>Anna Salomonová</i>	
Legislativa – navazující školské zákony	593
Přehled normálního vývoje dítěte	595
<i>Jitka Holmanová</i>	
Vývoj řeči	602
<i>Jitka Holmanová</i>	
Slovníček	606
<i>Eva Škodová, Ivan Jedlička</i>	
Rejstřík	612